

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim

Sentralbord: 73 19 90 00

Telefaks: 73 19 91 01

Inspeksjonsrapport

Inspeksjonsrapport nr.: 2010.042.I.FMST

Inspeksjonsdato: 21.10.2010

Informasjon om virksomheten

Navn: Røros avløpsrenseanlegg	Organisasjonsnummer: 939898743
Adresse: 7274 Røros	Besøksadresse: Røros sentrum
Telefon: 72 41 94 00	E-post: postmottaket@roros.kommune.no
Kommune/kommunenr.: Røros	Bransjenr. (NACE-kode):
Kontrollert tidligere: 2008	

Tilstede under inspeksjonen

Fra virksomheten: Ingvard Estenstad, Arnfinn Vesteng og Arnulf Moseng	Fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag: Tore Haugen og Torill Espedal
---	--

Følgende hovedtema ble kontrollert ved bedriften

- Internkontroll – avviksbehandling og risikovurdering
- Klimaendringer og klimatilpasning
- Overløp
- Avløpsledninger
- Renseanlegget - drift og styring
- Overholdelse av utslippstillatelsen

Resultater av kontrollen

- Kontrollen avdekket 4 avvik i forhold til regelverket.
- Det er gitt 1 anmerkning(er).

Oppfølging etter kontrollen

- Virksomheten plikter snarest å rette opp avvik beskrevet i denne rapporten. Fylkesmannen ber om en skriftlig bekreftelse på at forholdene er rettet inkludert en beskrivelse av tiltakene innen 05.01.2011.

Dato:

Marit Lorvik (e.f.)
fung. miljøverndirektør

Torill Espedal
overingeniør

Definisjoner

Avvik: Overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen
(for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, produktkontrollloven, forskrifter hjemlet i disse to lovene, eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner).

Anmerkning: Et forhold som miljømyndighetene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Offentlighet i forvaltningen

Inspeksjonsrapporten vil være tilgjengelig for offentligheten, jf offentleglova.

Informasjon om regelverk og hjelpemidler

Forurensningsloven = Lov om forurensninger og om avfall

Avfallsforskriften = Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall

Internkontrollforskriften = Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter

Forurensningsforskriften = Forskrift om begrensning av forurensning

Ytterligere informasjon om regelverk og hjelpemidler finner du på www.klif.no og www.regelhjelp.no

Dokumentunderlag

Fylkesmannen er myndighet etter forurensningsloven mht avløpsanlegg i større tettbebyggelse som har et samlet utslipp over 2000 pe til elvemunning og ferskvann eller over 10.000 pe til sjø.

Dokumentunderlag for tilsynet var:

- Utslippstillatelse fra 1990
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften),
- Lov om forurensninger og om avfall (forurensningsloven),
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften), kap 11 og 14.

Avvik

Det ble funnet følgende avvik som resultat av Fylkesmannens kontroll:

Avvik 1 Avviksbehandling for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende.

Avvik fra Internkontrollforskriften § 5 punkt 7. (Avdekke og rette opp avvik)

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

1A) Det er ikke etablert et skriftlig avviksbehandlingssystem for ytre miljø og for avløpsanlegget.

1B) Avviksbehandlingssystemet inkluderer ikke alle deler av avløpsanlegget

1C) Avviksproseduren benyttes ikke eller etterleves ikke i praksis.

Kommentar: Ingen merknader.

Avvik 2 Risikovurdering for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende.

Avvik fra Internkontrollforskriften § 5 punkt 6.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

2A) Det er ikke utarbeidet en skriftlig miljørisikovurdering for avløpsanlegget.

2B) Risikovurderingen er mangelfull/utilstrekkelig behandlet for noen områder. (f.eks. avløpsnett, overløp, renseanlegg)

2C) Det er ikke etablert rutiner for risikohåndtering av forhold med uakseptabel høy risiko.

2D) Klimatilpasning er ikke behandlet i og inngår ikke i risikovurderingen.

Kommentar:

Kommunen har kartlagt risikoforhold på renseanlegget. Kartleggingen må omfatte alle deler av avløpsanlegget, dvs. ledningsnett og overløp må også tas med her.

En risikovurdering skal også omfatte rangering av risiko og det må være beskrevet tiltak for å redusere risikoen. Effekter av endret klima er ikke tatt med i risikovurderingen.

Vi viser for øvrig til våre kommentarer til avvik 1 i vår rapport fra 2008 (datert 25.06.2008).

- Avvik 3 Anleggseier har ikke gjort tilstrekkelige forberedelser for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer.

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av renseanlegg. Forskrift om internkontroll § 5 punkt 7 Avdekke og rette opp avvik.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

- 3A) Kommunen har ikke undersøkt hvordan regionen vil bli påvirket mht. framtidige klimaendringer.
- 3B) Det er ikke foretatt vurderinger eller beregninger av hvilke konsekvenser og virkninger forventede framtidige nedbørsmengder vil ha på avløpsnett. (Nedbørsprognoser er ikke omsatt til virkninger på avløpsnett ved modellberegninger eller ved andre vurderinger).
- 3C) Det er ikke gjennomført tiltak eller vedtatt planer for å hindre at overvann kommer inn på avløpsnett.
- 3D) Det er ikke gjennomført tiltak eller gjort vedtak om konkrete tiltak på nett for å håndtere framtidige vannmengder.

Kommentar:

Kommunen opplyser at de ikke har foretatt noen beregninger eller vurderinger av hvordan avløpsanlegget kan bli påvirket av framtidige nedbørsmengder. Det er således ikke laget noen planer eller utført noen tiltak på dette området. Kommunen viser til at Rørøskommune ligger på vannskille og av den grunn blir Rørøskommune mindre berørt enn kommuner lenger ned.

Kommunen må derfor innhente data for hvordan regionen vil bli påvirket av framtidige klimaendringer. Prognoser for framtidig nedbørsutvikling må brukes for å vurdere hvilke konsekvenser dette vil ha på renseanlegg, ledningsnett og overløp.

På dette grunnlaget skal det lages planer og evt. utføres tiltak, jf. Klima og forurensningsdirektoratets (Klif) Rapport nr. 2317-2007 - "Klimatilpasninger, Veiledning om mulige tiltak i avløpsanlegg" og Norsk Vann sin rapport nr. 162-2008 - "Veiledning i klimatilpasset overvannshåndtering".

- Avvik 4 Overløp av urensset kloakkvann blir ikke tallfestet.

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

- 4A) Vesentlige overløp mangler utstyr som enten registrerer vannmengde eller tidsvarighet for overløp av urensset vann.
- 4B) Forurensingsutslipp av urensset vann via alle overløp blir ikke tallfestet enten ved utslippsmålinger, modellering eller annen beregning.
- 4C) Kommunen har ikke oversikt over alle overløp på ledningsnett.

Kommentar: Ingen merknader.

Avvik 5 Avløpsledninger vedlikeholdes og fornyes ikke i tilstrekkelig omfang.

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett.
Forskrift om internkontroll § 5 punkt 4 fastsette mål for ytre miljø og punkt 7 avdekke og rette opp avvik.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

5A) De viktigste problemområder på nettet er ikke identifisert i en skriftlig dokumentasjon.

5B) Kommunen har ikke satt egne mål for funksjonskrav til avløpsnettet.

5C) Det foreligger ikke en saneringsplan for ledningsnett som er oppdatert etter 2005.

5D) Det er ikke satt måltall for årlig fornyingstakt eller investeringsnivå for ledningsnettet.

5E) Vedtatt fornyingstakt eller investeringsnivå i saneringsplanen gjennomføres ikke som forutsatt.

5F) Det langsiktige saneringsbehov for avløpsnett er ikke ivaretatt med den fornyingstakt som kommunen praktiserer.

Kommentar:

Kommunen har en saneringsplan fra 1991 og er fulgt fram til i dag. Planen har ikke blitt revidert i etterkant. En slik plan bør rulleres jevnlig for å være operativ, fortrinnsvis hvert 4. år på lik linje med andre kommunedelplaner.

En saneringsplan skal i første rekke være en operativ plan og et praktisk og nødvendig administrativ verktøy for å kunne prioritere tiltak på ledningsnettet for spillvann.

Gjennom saneringsplanen skal dagens situasjon med hensyn til utslipp, ledningsnettets funksjon og kapasitet beskrives. Det skal lages en handlingsplan hvor de ulike tiltakene identifiseres, prioriteres og kostnadsberegnes. Hovedmålsettingen med saneringsplanarbeidet er altså å skaffe kommunen bedre oversikt over avløpsanleggene og hvilken tilstand disse er i, samt finne de tiltakene som gir størst mulig effekt innenfor de gitte økonomiske rammer. Dette krever systematisk og langsiktig innsats når det gjelder vedlikehold og fornyelse på nettet, og kommunen vil kunne møte forfallet med reinvesteringer og vedlikehold, hindre økning i brudd på ledningsnettet, redusere omfanget av innlekking av fremmedvann og omfanget av lekkasjer.

Ved rulling av saneringsplanen må en i første rekke legge vekt på en oppdatering av opplysninger om ledningssystemets omfang og tilstand, spesielle problemer og en prioritert tiltaksliste og handlingsplan for å løse disse problemene på en best mulig måte. Klimatilpasninger skal også synliggjøres i en slik plan (jf. avvik 3).

Det er viktig å fastsette et måltall for fornyingstakt eller investeringsnivå ut i fra alderssammensetningen på avløpsledningene for avløpsrenseanlegget. Det må være et langsiktig perspektiv på saneringsbehovet.

Fylkesmannen ber kommunen redegjøre for status for ledningsnettets funksjon og kapasitet mhp dagens situasjon, og i et lengre framtidsperspektiv. Kommunen sin målsetning for avløpssektoren må synliggjøres, og mål for funksjonskrav til ledningsnettets bør bli mer konkrete og målbare. Dette kan være måltall for maks inn- og utlekking, tilføringsgrad og overløpshendelser (maks antall timer /overløpsmengder m.m.).

Videre må det redegjøres for om det er planlagt tiltak framover mhp opprettholde funksjon og kapasitet på avløpsnettets på lang sikt. Det må i denne sammenheng tas hensyn til fremtidige klimatilpasninger (jf. forhold tatt opp i avvik nr. 3).

Vi ber kommunen stipulere hvor lang tid en trenger for å lukke dette avviket (forslag til dato).

Avvik 6 Driftsforhold i renseanlegg er ikke tilfredsstillende dokumentert.

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-10.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

- 6A) Opplegg for opplæring av driftsoperatører er ikke utarbeidet/er ikke gjennomført.
- 6B) De styrende driftsparameterne i renseprosessene er ikke skriftlig dokumentert.
- 6C) Overvåkings- og alarmsystemer er utilstrekkelige til å sikre kontinuerlig god drift.
- 6D) Vaktordning for renseanlegget er utilstrekkelig eller fungerer i praksis ikke godt nok.
- 6E) Kalibrering/kontroll av viktig utstyr blir ikke dokumentert.
(Kalibrering pH-elektroder, utstyr for dosering av fellingskjemikalier, syre/lut og polymer)

Kommentar: Ingen merknader.

Avvik 7 Kommunen har ikke rutiner for å vurdere grunnlaget for fastsettelse av rensekrav med henblikk på utløsning av nye krav til sine avløpsanlegg.

Avvik fra Forurensingsforskriften § 11-3, § 14-1, § 14-6,7,8 og § 14-17.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

- 7A) Kommunen har ikke foretatt en vurdering av om forbudet mot oppdeling av tettbebyggelser kan utløse nye rensekrav for relevante områder.
- 7B) Kommunen har ikke meldt fra til Fylkesmannen om at en konkret tettbebyggelse (etter forbudet trådte i kraft) har en pe-belastning som utløser rensekrav etter kapittel 14.
- 7C) Aktuelle eksisterende anlegg med fosforrensing har ikke vært vurdert med hensyn til kriterier for vesentlig endring som kan utløse krav til sekundærrensing.

7D) Kommunen har ikke meldt fra til Fylkesmannen om at et konkret avløpsanlegg har en faktisk, dokumentert vesentlig endring og som utløser krav til sekundærrensing.

Kommentar: Ingen merknader.

Avvik 8 Kontroll med og/eller oppfylling av rensekrav for utslipp til vann overholdes ikke.

Avvik fra Forurensingsforskriften § 14-13, § 14-12, § 14-11, § 14-2.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

8A) Behandling og sammenstilling av primærdata (vannmengder, analyseresultater) til utslippstall som innrapporteres til KOSTRA er ikke tilstrekkelig kvalitetssikret.

8B) Overløp ved renseanlegget blir ikke tatt med i beregningen av rensegrad og utslippsmengder fra avløpsanlegget (§14-11).

8C) Utslippsdata blir ikke løpende vurdert opp mot tillatelsens rensekrav.

8D) Rensekravene i tillatelsen ble overskredet i året 2009.

Kommentar:

- Kvalitetssikring av data:

Forurensingsforskriften gir mulighet til å annullere prøvetakingsresultater på avløpsrenseanlegg når forholdene i prøvetakingsperioden kan sies å ha vært "uvanlige". Det vil si at ekstreme analyseverdier skal ikke tas hensyn til dersom disse skyldes uvanlige forhold som for eksempel kraftig nedbør, analysefeil, oversvømmelse på anlegget, akutte og uforutsette utslipp fra virksomheter (jf. §14-13). Daglig loggføring ved anlegget for dokumentasjon av driftssituasjon og driftsforhold er derfor meget viktig. Alle uvanlige hendelser må noteres i loggbok, spesifiseres med type hendelse, tidspunkt og varighet slik at evt. ekstrem analyseverdi kan spores tilbake til den aktuelle hendelsen.

På tilsynet ble det opplyst at kommunen ikke gjør en egen vurdering av prøver for evt. annullering. Alle analyseresultatene rapporteres i KOSTRA "usensurert". For å sikre god kvalitet på dataene fra renseanlegget forutsetter Fylkesmannen at kommunen gjør de nødvendige kvalitetssikringene av primærdataene som skal rapporteres til KOSTRA (jf. faktaark TA-nr 2220/2007).

- Overløp - beregning av rensegrad:

Ved beregning av rensegrad på renseanlegget skal mengde avløpsvann som går i overløp på renseanlegget regnes med. Disse dataene blir ikke tatt med i beregningene av rensegrad for avløpsanlegget på Røros. Dette forholdet ble også påpekt under tilsynet i 2008 (jf. avvik 2 i rapporten fra 2008). Det er beklagelig at kommunen ikke har fulgt opp dette forholdet siden sist.

- Fastsatte rensekrav:

Kommunen har problemer med å oppnå fastsatte krav om rensekrav på 90% for organisk stoff (KOF_{Cr} og BOF₇). Gjennomgang av framlagte analyseresultater og data på tilsynet, viser en gjennomsnittsverdi for BOF₇ på 78% og 83% for

henholdsvis år 2008 og 2009, mens det for KOF_{Cr} er oppnådd resultater på 75% i og 82% i den samme perioden.

Kommunen har ikke overholdt renskravene ved anlegget i 2008 og 2009 (jf. avvik 3 på tilsynet i 2008). Fylkesmannen registrert for øvrig gode resultater for organisk stoff de siste månedene inneværende år (resultater over 90%).

I henhold til kommunen sin egen tilbakemelding i 2008, skulle forholdene rettes opp og avviket lukkes i løpet av 2009. Dette er ikke ivaretatt.

Fylkesmannen ber kommunen redegjøre for årsaken til de overskridelser av utslippstillatelsen, og avbøtende tiltak som er planlagt/må iverksettes for å imøtekomme utslippskravene. Det anmodes om at det tas kontakt med Driftsassistansen for faglig supplering på dette punktet.

Vi ber kommunen stipulere hvor lang tid en trenger for å lukke dette avviket (forslag til dato).

Anmerkninger

Fylkesmannen har følgende anmerkninger som resultat av kontrollen:

Anmerkning 1: Prøveplan og prøvetaking

Kommentarer:

Prøvetaking:

Det tas ut tidsproporsjonale vannprøver (døgnblandprøver) ved fast tidspunkt (ukedag). Regelverket stiller krav om uttak av representative mengdeproporsjonale blandprøver (jf. §14-11). For å oppfylle kravene i forurensningsforskriften må det tas prøver med jevne mellomrom gjennom året. Dette innebærer at uttak av prøver må skje på ulike dager i uka.

Prøvetakingsplan:

På tilsynet ble det opplyst at ny prøvetakingsplan skal legges ut på anbud med det første. Det forutsettes at ovennevnte forhold blir ivaretatt gjennom ny prøvetakingsplan.

Prøvetakingspunkter:

Fylkesmannen er kjent med at Driftsassistansen i forbindelse med et rutinebesøk i april måned d.å. har tatt opp forhold på anlegget mhp. akkreditert prøvetaking (jf. notat fra Rambøll datert 11.05.2010). Prøvetakingspunktet på innløp skal flyttes. Tilsvarende er prøvetakingspunktet for utløp også anbefalt flyttet til utløpskanalen etter Actiflo.

Mengdemåler:

Mengdemåler for overløp på renseanlegget kontrolleres sjelden. På tilsynet ble det opplyst at denne ikke måler riktig og må justeres/kalibreres.

Fylkesmannen forutsetter at anleggseier følger opp ovennevnte punkter og koordinerer ny prøvetakingsplan med laboratoriet.